

Paradoxes de la història recent

Pol Sureda

La història recent d'aquest país ens obsequia paradoxes d'allò més espantosos. En recollim uns pocs exemples, només a títol informatiu.

El 2003 la CAL va engegar una campanya per l'oficialitat única del català al seu domini lingüístic. En l'acte central de la campanya parlà eloqüentment a favor de la proposta, entre d'altres, **Salvador Cardús**.

Segons consta en línia al web del 3/24 (<http://www.324.cat/noticia/54148>):

La Coordinadora d'Associacions per la Llengua es manifesta per l'oficialitat del català

Actualitzat a les 06:37 h 22/12/2003

La Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana, CAL, ha fet l'acte d'afirmació nacional "Pel futur del català: única llengua oficial". Quatre-centes persones han anat fins a les Cotxeres de Sants per reivindicar l'oficialitat del català en un acte en què s'han llegit manifestos i hi ha hagut actuacions musicals. Ha estat un acte lúdic i reivindicatiu, amb parlaments i actuacions. Les paraules més destacades les han pronunciat el periodista Víctor Alexandre, el sociòleg **Salvador Cardús** i el filòleg alemany Tilbert Stegmann.

Gran èxit de concentració de la Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana. L'objectiu de la trobada ha estat reclamar l'oficialitat exclusiva del català als Països Catalans i rebutjar l'actitud de l'estat espanyol i el francès davant de la llengua.

La Coordinadora d'Associacions per la Llengua afirma que el bilingüisme a Catalunya és una fal·làcia, ja que creuen que hi ha una relació entre el català i el castellà unidireccional i asimètrica. El resultat, afirmen, és el monolingüisme castellà.

Podeu veure la documentació de la campanya ací, on també consta que entre els que feren parlaments en aquell acte hi havia, lògicament, el sociolingüista **Bernat Joan**, que sempre havia defensat aquesta opció; així mateix hi consta la presentació d'un audiovisual de suport en què, entre d'altres, participava l'historiador "**Oriol Jonquieres**" [i.e. **Jonquieres**]:

<http://www.cal.cat/Backend/Upload/Company/Document/sKqFNHu8B3JTaOjSa4gQEB+byqp9G9b%5BSLSH%5D%5BSLSH%5D5WgPo7qyVA=.pdf>

Moltes altres veus prestigioses se sumaren a la campanya de la CAL pro oficialitat única del català. Per exemple, la de **Josep Maria Terricabras**, amb articles tan lúcids com aquest (*Avui*, 15 maig 2005; recuperat de *Contrastant*, <http://www.contrastant.net/hemeroteca/terri6.htm>):

El català, oficial

**Josep Maria
Terricabras**

Avui, 15 de maig de 2005

La Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana (CAL) fa una campanya per demanar l'oficialitat única del català. M'hi adhereixo de cor. Tinc almenys cinc raons per fer-ho.

1) L'oficialitat única és un bon mitjà per defensar una llengua. No en garanteix la supervivència (pensem en el cas d'Andorra), però en força la presència i l'ús. Així ho entenen tots els països.

2) La llengua oficial d'un país serveix per a la confluència dels seus ciutadans. El català no ha de ser només la llengua pròpia de Catalunya, sinó també la llengua comuna dels catalans.

3) Com tothom, amb la llengua ens hi juguem moltes coses (cultura, història, presència en el món, etc.) que han de quedar en un primer pla, en el primer pla oficial.

4) L'oficialitat del català crearia situacions d'ús obligat de la llengua. La llibertat d'elecció de llengua és un mite. La llengua ens la trien les circumstàncies, fins i tot les del naixement. Per això s'han de crear situacions d'obligació de parlar el català, tal com hi ha situacions que obliguen a parlar altres llengües del món. L'oficialitat única del català crearia algunes d'aquestes situacions.

5) En resum: allò que es veu necessari, s'ha de fer. Si veiem necessari salvar el català, hem de posar els mitjans que ho facin possible. L'oficialitat única és un bon mitjà.

El dia que el català esdevingués única llengua oficial en el territori del Principat, el castellà encara seria una llengua potentíssima, perquè la parlarien molts usuaris i continuaria tenint al darrere un poder social enorme, i el del mateix Estat. Aquesta mesura, doncs, no aniria contra l'ús del castellà, sinó que blindaria un espai important d'ús per al català. Si algú el vol defensar de debò, ha d'exigir que sigui única llengua oficial a Catalunya. En compartir l'oficialitat

amb el castellà, el català juga, per demografia i poder, amb desavantatge i és condemnat a fer de comparsa.

La CAL ho ha entès. Els nostres dirigents polítics haurien de lluitar per aquest objectiu, tenint presents exemples com els de Suïssa, Canadà o Bèlgica. I els ciutadans hem d'exigir que ho reculli l'Estatut, que només s'ha d'ocupar del català. Del castellà ja se n'ocupa prou la Constitució espanyola. I és que una llengua, com tot, no es defensa amb proclames retòriques, sinó amb lleis.

La postura d'aquests defensors de la llengua era prou coneguda, i feia molt que es manifestava. Ja l'abril de 1997, en el marc del debat sobre la segona "Llei de normalització lingüística", tant **Cardús** com **Terricabras** havien signat el manifest de l'Associació per a les Noves Bases de Manresa *Per a un nou estatut social de la llengua catalana* (<http://www.cercat.com/lincaweb/htm/bases.htm>), manifest en què es deia, entre moltes altres coses:

“Seria desitjable que s'avancés en un canvi legislatiu que, en qualsevol hipòtesi de futur de l'articulació de Catalunya amb Espanya, establís la llengua catalana com a única llengua oficial a Catalunya, sense perjudici del reconeixement recíproc de drets lingüístics individuals”.

Tot això, per a no dir res d'**ERC**, que, com és lògic en qualsevol partit independentista català, defensava també l'oficialitat única del català al seu domini lingüístic, lògicament compatible amb els drets individuals dels al·lòfons. Cert que quan feia propostes autonomistes (ho repetim: autonomistes), com ara el seu projecte de “Estatut nacional” de 2003 (*Constitució de l'Estat Lliure de Catalunya*, <http://www.esquerra.cat/documents/arxiu/estatut03.pdf>), es veia forçada a maniobres de funambulista per a adequar-se a la legalitat espanyola (ho repetim: adequar-se a la legalitat espanyola), o sigui, per a establir el màxim rang possible d'oficialitat preferent del català sense saltar-se alhora l'oficialitat de l'espanyol que imposa la Constitució espanyola.¹ Vet-ho aquí:

Article 3. De la llengua catalana i el foment de la catalanofonia

1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Per ser el català patrimoni d'altres Estats, territoris i comunitats, l'Estat Lliure, a fi de preservar-lo i fomentar-lo, podrà:

a) Establir-hi lliurement convenis de col·laboració.

- b) Sol·licitar del Regne d'Espanya que celebri els tractats internacionals que permetin l'establiment de relacions culturals amb aquests altres estats.
2. L'idioma català és l'oficial de Catalunya, així com també ho és l'aranès, occità parlat a la Vall d'Aran. Tots els catalans i catalanes tenen el deure de conèixer-lo i el dret d'usar-lo.
  3. La Generalitat ha de promoure les condicions per tal que la llengua catalana recuperi la condició de llengua nacional comuna de la ciutadania de Catalunya en tots els àmbits públics i d'idioma d'acollida de les persones nouvingudes.
  4. La Generalitat ha de garantir el coneixement del castellà i el dret d'usar-lo oficialment, d'acord amb l'ordenament constitucional vigent.
  5. La Generalitat ha de vetllar per l'accés general al coneixement de la llengua catalana, així com pel respecte de l'ús de les altres llengües oficials a la Unió Europea i les de les poblacions extracomunitàries desplaçades a Catalunya, en proporció a la seva importància demogràfica en determinades comarques.
  6. La Generalitat ha de promoure el reconeixement de la llengua catalana com a llengua oficial a les institucions que superin l'àmbit de Catalunya.
-

Avui, a mitjans octubre del 2012, **Oriol Junqueras**, esdevingut líder d'ERC i candidat seu a la presidència de la Generalitat de dalt, ja sabem el que diu. **ERC** no diu res, però cal deduir que qui calla atorga. **Bernat Joan** (ERC) defensa l'"oficialitat asimètrica" de l'espanyol a la República Catalana (http://www.vilaweb.cat/opinio_contudent/4046203/bernat-joan-oficialitat-asimetrica.html). **Josep Maria Terricabras**, a títol simbòlic, i com a independent, tanca la llista electoral d'ERC per la *provincia* de Girona, i, de fet, ja està de precampanya (<http://www.naciodigital.cat/noticia/47846/terrificabras/entra/precampanya>). I **Salvador Cardús** proclama (*Ara*, 16 oct. 2012): "faig la meua proposta: el català, és clar, llengua pròpia i comuna del nou estat; i cap llengua oficial".

Potser és que els mecanismes sociolingüístics (els mecanismes d'ús social de les llengües) han canviat del 2003 ençà.

El que dèiem: la història recent d'aquest país és plena de paradoxes d'allò més curioses. I si n'hem de veure, encara!

Nota

1 Ens consta que la nostra interpretació és correcta pel que alguna volta ha explicat públicament el redactor del projecte, Jaume Renyer. Qui, per cert, ja no milita a ERC, però sí que continua militant en la lluita per l'oficialitat única del català al seu domini lingüístic.